

PRIJEDLOG ZAKONA O PRIVREMENOM UZDRŽAVANJU

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u članku 2. stavku 4. podstavku 1. te članku 63. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 85/2010 – pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU PREDLOŽENIM ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

1. Ocjena stanja

Privremeno uzdržavanje uređeno je dvama člancima Obiteljskog zakona od 14. srpnja 2003. godine, a koji je od donošenja više puta noveliran (članak 244. stavak 3. do 6. te članak 352. Obiteljskog zakona, Narodne novine, broj 116/2003, 17/2004, 136/2004, 107/2007, 57/2011, 61/2011 i 25/2013 (u daljnjem tekstu: ObZ 2003)).

Kako ObZ-om 2003 u proteklom razdoblju nisu riješene brojne pravne i institucijske pretpostavke koje jamče punu zaštitu djeteta, ovom pitanju valjalo je pristupiti sustavno, što podrazumijeva i reformu obiteljskog zakonodavstva, a kako je istaknuto u Strategiji razvoja sustava socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj 2011. - 2016. koju je prihvatila Vlada Republike Hrvatske 2. travnja 2011. godine. Uređenje privremenoga uzdržavanja djece ObZ-om 2003 u ovom trenutku nije zadovoljavajuće. Kao prioritet navodi se poboljšanje odredaba ObZ-a 2003 pojednostavljenjem povrata sredstva isplaćenih temeljem privremenoga uzdržavanja.

U primjeni važećih odredaba ObZ-a 2003 kojima se uređuje privremeno uzdržavanje postoje problemi vezani uz nedovoljno jasno definirane pretpostavke za stjecanje te ostvarivanje prava na privremeno uzdržavanje, a uslijed čega je i praksa centara za socijalnu skrb različita, kako u tumačenju tih odredaba tako i u njihovoj primjeni. Osim toga, u praksi se problemi javljaju i kod određivanja trajanja prava na privremeno uzdržavanje kao i utvrđivanja njegove visine, posebice u slučaju kad je ovršnom ispravom određen iznos uzdržavanja u manjem iznosu od zakonom određenog iznosa privremenoga uzdržavanja, a što je posljedica nedovoljno jasno definiranog normativnog okvira.

Važećim odredbama ObZ-a 2003 nije izriječno propisano tko je ovlašten, osim centra za socijalnu skrb po službenoj dužnosti, pokrenuti postupak za ostvarivanje prava na privremeno uzdržavanje. Ako bi postupak radi ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje po službenoj dužnosti pokrenuo centar za socijalnu skrb, otvara se u praksi pitanje tko je sve stranka tog postupka. Uz to, uvažavajući okolnost da bi djetetu trebalo priznati položaj stranke u postupku radi ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje, iako je ObZ 2003 po tom pitanju nejasan, otvoreno je pitanje zastupanja djeteta u postupku radi ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje budući da roditelji prema ObZ-u 2003 ostvaruju roditeljsku skrb zajednički, sporazumno i ravnopravno pa tako i zastupaju dijete, a Zakon izriječno ne uređuje slučajeve zastupanja djeteta od strane samo jednog roditelja, i to onoga s kojim dijete živi.

Uslijed nedovoljno jasnog određivanja ovlaštenih podnositelja zahtjeva za naknadu učinjenih troškova uzdržavanja (verzijski zahtjev), u praksi se javila dvojba jesu li procesno legitimirani za podnošenje te tužbe Republika Hrvatska zastupana po nadležnom državnom

odvjetništvu ili centar za socijalnu skrb ili nadležno državno odvjetništvo. U provedbi važećih odredaba ObZ-a 2003 javljaju se i problemi oko samog načina povrata učinjenih troškova uzdržavanja putem verzijske parnice.

U tijeku je donošenje novog Obiteljskog zakona. U okviru Konačnog prijedloga Obiteljskog zakona nije normativno uređen dio Zakona koji se odnosi na privremeno uzdržavanje. Umjesto toga, Konačnim prijedlogom Obiteljskog zakona predviđeno je da se privremeno uzdržavanje uredi posebnim propisom. Budući je Konačnim prijedlogom Obiteljskog zakona određeno da će pojedine odredbe stupiti na snagu 1. srpnja 2014. godine, kako ne bi došlo do pravne praznine u uređenju ovog područja bilo je potrebno pristupiti izradi potpuno novoga propisa kojim će se sustavnije, jasnije te potpunije urediti institut privremenoga uzdržavanja, uvažavajući probleme koji su se javili u praksi u primjeni toga instituta.

2. Osnovna pitanja koja se uređuju predloženim zakonom

Zakonom o privremenom uzdržavanju uređuje se stjecanje i ostvarivanje prava na privremeno uzdržavanje te vraćanje iznosa privremenoga uzdržavanja.

Normativnim rješenjima:

- definirane su pretpostavke za stjecanje te ostvarivanje prava na privremeno uzdržavanje. Pritom je aktualizirana obveza bake i djeda (iz ObZ-a 2003 te Prijedloga ObZ-a) po roditelju koji ne plaća uzdržavanje za dijete određeno ovršnom ispravom u kontekstu određivanja privremenoga uzdržavanja;

- određeno je trajanje prava i visina iznosa privremenoga uzdržavanja, uzimajući u obzir i slučajeve kada je ovršnom ispravom kojom je određena obveza uzdržavanja djeteta iznos uzdržavanja određen ispod zakonskog minimuma;

- propisan je postupak radi određivanja privremenoga uzdržavanja, posebno način pokretanja postupka, načelo žurnosti, stranke u postupku, zastupanje djeteta u postupku, dokazni postupak, odlučivanje o zahtjevu i troškovi postupka, dostava rješenja o privremenom uzdržavanju te pravni lijekovi;

- uređene su pojedinsti isplate iznosa privremenoga uzdržavanja kao i automatsko usklađivanje iznosa privremenoga uzdržavanja u slučaju promjene osnovice za njegovo određivanje;

- propisan je postupak vraćanja isplaćenoga iznosa privremenoga uzdržavanja imajući u vidu njegovo pojednostavljenje te efikasnost na način da Republika Hrvatska samom isplatom iznosa privremenoga uzdržavanja stupa u pravni položaj djeteta i da na nju prelaze tražbine uzdržavanja u visini isplaćenoga iznosa sa svim sporednim pravima (subrogacija). Osim toga, uređena su pitanja donošenja i dostave rješenja kojim se obvezniku uzdržavanja nalaže da plati Republici Hrvatskoj isplaćene iznose privremenoga uzdržavanja za svako jednogodišnje ili kraće razdoblje ako je privremeno uzdržavanje trajalo kraće sa pripadajućom zakonskom kamatom;

- uređen je prednosni red u ovrsi isplaćenih iznosa privremenoga uzdržavanja;

- uređeno je pitanje vraćanja isplaćenih iznosa privremenoga uzdržavanja u slučaju smrti roditelja koji je obveznik uzdržavanja;

- propisano je financiranje privremenoga uzdržavanja, kao i nadzor te vođenje očevidnika svih rješenja o privremenom uzdržavanju djece;

- uređena je odgovornost za naknadu štete zbog nepripadne ili nepravilne isplate privremenoga uzdržavanja, kao i prekršajna odgovornost zbog neprijavlivanja u propisanom roku svake promjene koja utječe na gubitak prava na privremeno uzdržavanje;

- propisano je prijelazno razdoblje te dužnost centara za socijalnu skrb da po službenoj dužnosti u postupku radi ponovnog utvrđivanja ispunjavanja uvjeta prema ovom Zakonu preispitaju rješenja o privremenom uzdržavanju donesena prema prijašnjim propisima.

3. Posljedice koje će donošenjem zakona proisteći

Predloženim zakonom učinit će se značajni koraci ponajprije prema jačoj i efikasnijoj zaštiti prava djeteta na uzdržavanje. Jačanje pravne zaštite ne bi se očitovalo samo priznavanjem određenih prava, nego i njihovim ostvarenjem putem odgovarajućih procesnih mehanizama.

Ovim zakonom omogućit će se jedinstveno postupanje centara za socijalnu skrb te nadležnih državnih odvjetništava te znatno olakšati određivanje prava na privremeno uzdržavanje kao i postupak povrata iznosa isplaćenog privremenog uzdržavanja od obveznika uzdržavanja. Naime, sukladno predloženom zakonu, centar za socijalnu skrb svakih godinu dana donosi rješenje kojim nalaže ocu da vrati Republici Hrvatskoj sredstva koja su isplaćena temeljem privremenog uzdržavanja.

Ovim se zakonom, nadalje, postupak radi vraćanja isplaćenih iznosa privremenoga uzdržavanja pojednostavljuje, a time i postiže njegova efikasnost, posebno izostavljanjem potrebe vođenja verzijskih parnica.

III. OCJENA I IZVORI SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga zakona u državnom proračunu Republike Hrvatske za 2014. godinu i projekciji proračuna za 2015. godinu predviđena su sredstva na razdjelu 102 - Ministarstvo socijalne politike i mladih.

Sredstva za financiranje privremenoga uzdržavanja planirana su u okviru raspoloživih limita Ministarstva socijalne politike i mladih.

PRIJEDLOG ZAKONA O PRIVREMENOM UZDRŽAVANJU

I. OPĆE ODREDBE

Predmet uređenja

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuju korisnici prava na privremeno uzdržavanje, stjecanje prava na privremeno uzdržavanje i visina iznosa privremenoga uzdržavanja, nadležnost, postupak za ostvarivanje prava, isplata i vraćanje privremenoga uzdržavanja, financiranje, evidencija i nadzor te druga pitanja značajna za ostvarivanje privremenoga uzdržavanja.

Definicije i pravila tumačenja

Članak 2.

(1) U smislu ovoga Zakona:

- 1) „centar za socijalnu skrb“ je javna ustanova osnovana prema propisu kojim se uređuje djelatnost socijalne skrbi, koja rješava o pravu na privremeno uzdržavanje u prvom stupnju te vraćanju isplaćenog iznosa privremenoga uzdržavanja (u daljnjem tekstu: centar);
- 2) „dijete“ je osoba do navršenih 18. godina života, koju je roditelj dužan uzdržavati na temelju ovršne isprave;
- 3) „druga osoba koja skrbi o djetetu“ je osoba koja skrbi o djetetu u skladu s propisom kojim se uređuju obiteljski odnosi;
- 4) „nadležno državno odvjetništvo“ je samostalno i neovisno pravosudno tijelo koje zastupa Republiku Hrvatsku u skladu s propisom kojim se uređuje ustrojstvo i nadležnost državnih odvjetnika;
- 5) „obveznik uzdržavanja“ je roditelj koji ne stanuje s djetetom te baka i djed po tom roditelju;
- 6) „ovršna isprava“ je ovršna sudska odluka i sudska nagodba te izvršno rješenje doneseno u upravnom postupku;
- 7) „pokretanje ovršnog postupka“ predstavlja podnošenje prijedloga za ovrhu nadležnom sudu ili dostavu zahtjeva za plaćanje prema ovršnoj ispravi Financijskoj agenciji sukladno propisima kojima se uređuju postupci ovrhe ili obraćanje središnjem tijelu nadležnom za postupanje sukladno međunarodnim konvencijama te uredbama Europske unije;
- 8) „poseban skrbnik“ je osoba određena propisom kojim se uređuju obiteljski odnosi;
- 9) „privremeno uzdržavanje“ je novčano primanje koje koristi dijete pod pretpostavkama određenim ovim Zakonom, radi potpore uzdržavanja;
- 10) „roditelj s kojim dijete stanuje“ je roditelj s kojim dijete stanuje na temelju odluke suda ili roditelj s kojim dijete stanuje po drugoj osnovi u skladu s propisom kojim se uređuju obiteljski odnosi;
- 11) „roditelj koji ne stanuje s djetetom“ je roditelj koji ne stanuje s djetetom na temelju odluke suda ili roditelj koji ne stanuje s djetetom po drugoj osnovi u skladu s propisom kojim se uređuju obiteljski odnosi;
- 12) „uzdržavanje“ je novčano primanje koje ostvaruje dijete na temelju ovršne isprave u skladu s propisom kojim se uređuju obiteljski odnosi;

13) „zakonski minimum uzdržavanja“ je iznos uzdržavanja određen propisom kojim se uređuju obiteljski odnosi;

14) „zastupnik djeteta“ je roditelj s kojim dijete stanuje ili druga osoba koja skrbi o djetetu te poseban skrbnik djeteta.

(2) Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu, a imaju rodno značenje koriste se neutralno i odnose se jednako na muški i ženski spol.

Pravo na privremeno uzdržavanje

Članak 3.

Pravo na privremeno uzdržavanje pod uvjetima propisanim ovim Zakonom ima dijete:

1. hrvatski državljanin koji ima prebivalište u Republici Hrvatskoj,
2. stranac i osoba bez državljanstva sa stalnim boravkom u Republici Hrvatskoj.

Neprenosivost prava

Članak 4.

Pravo na privremeno uzdržavanje je osobno pravo djeteta određenoga ovim Zakonom koje se ne može prenositi na drugu osobu.

Izuzimanje od ovrhe i osiguranja

Članak 5.

Privremeno uzdržavanje ne može biti predmet ovrhe ili osiguranja.

Pravila postupka

Članak 6.

Postupci radi ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje i postupci utvrđivanja obveze vraćanja privremenog uzdržavanja su upravni postupci.

II. STJECANJE PRAVA NA PRIVREMENO UZDRŽAVANJE I VISINA PRIVREMENOGA UZDRŽAVANJA

Pretpostavke

Članak 7.

(1) Pravo na privremeno uzdržavanje ima dijete ako roditelj koji ne stanuje s djetetom ne ispunjava svoju obvezu uzdržavanja, u cijelosti ili djelomice, na temelju ovršne isprave i ako se učini vjerojatnim da baka i djed po tom roditelju nisu u mogućnosti zadovoljiti njegove minimalne potrebe za uzdržavanje u visini koja je ovim Zakonom određena kao iznos privremenoga uzdržavanja.

(2) Ako su baka odnosno djed obveznici uzdržavanja prema ovršnoj ispravi, dijete ima pravo na privremeno uzdržavanje u slučaju da baka odnosno djed ne ispunjavaju svoju obvezu uzdržavanja, u cijelosti ili djelomice, na temelju ovršne isprave.

(3) Pod djelomičnim neispunjavanjem obveze uzdržavanja iz stavka 1. i 2. ovoga članka podrazumijeva se da obveznik uzdržavanja plaća uzdržavanje u iznosu manjem od iznosa koji je ovim Zakonom određen kao iznos privremenog uzdržavanja.

(4) Dijete iz stavka 1. i 2. ovoga članka ima pravo na privremeno uzdržavanje ako obveznik uzdržavanja ne ispunjava, u cijelosti ili djelomično svoju obvezu uzdržavanja dulje od tri mjeseca neprekidno od dana pokretanja ovršnoga postupka radi ostvarivanja uzdržavanja.

(5) Dijete nema pravo na privremeno uzdržavanje:

1. ako dijete s obveznikom uzdržavanja stanuje u istom kućanstvu; ili
2. ako je na temelju mjere iz obiteljskoppravne ili socijalne zaštite smješteno u udomiteljskoj obitelji, domu ili drugoj ustanovi socijalne skrbi; ili
3. ako tražbina uzdržavanja na koju se odnosi ovršna isprava više ne postoji.

(6) Ako je dijete ostvarivalo pravo na privremeno uzdržavanje u trajanju kraćem od vremenskoga razdoblja iz članka 8. stavka 3. ovoga Zakona, u slučaju ponovnog utvrđivanja prava na privremeno uzdržavanje ne primjenjuje se članak 7. stavak 4. ovoga Zakona.

(7) Ako je dijete ostvarivalo pravo na privremeno uzdržavanje u trajanju kraćem od vremenskoga razdoblja iz članka 8. stavka 3. ovoga Zakona dijete ima pravo na ponovno ostvarivanje prava na privremeno uzdržavanje ako obveznik uzdržavanja po dospelosti ne ispuni obvezu uzdržavanja u iznosu većem od iznosa koji je ovim Zakonom određen kao iznos privremenoga uzdržavanja.

Trajanje prava

Članak 8.

(1) Pravo na privremeno uzdržavanje priznaje se od dana podnošenja zahtjeva, odnosno od dana pokretanja postupka po službenoj dužnosti sukladno članku 10. ovoga Zakona.

(2) Pravo na privremeno uzdržavanje traje sve dok obveznik uzdržavanja ne počne udovoljavati svojoj obvezi uzdržavanja najmanje u iznosu koji je ovim Zakonom određen kao iznos privremenoga uzdržavanja.

(3) Dijete ima pravo na privremeno uzdržavanje u ukupnom trajanju najdulje do tri godine.

Visina iznosa privremenoga uzdržavanja

Članak 9.

(1) Privremeno uzdržavanje određuje se u iznosu 50% zakonskoga minimuma uzdržavanja, osim u slučaju iz stavka 2. i 3. ovoga članka.

(2) Privremeno uzdržavanje ne može se odrediti u iznosu većem od iznosa uzdržavanja određenoga ovršnom ispravom.

(3) Ako centar utvrdi da obveznik uzdržavanja plaća uzdržavanje u iznosu manjem od iznosa iz stavka 1. ovoga članka, privremeno uzdržavanje odredit će se u razlici do iznosa iz stavka 1. ovoga članka.

III. POSTUPAK RADI ODREĐIVANJA PRIVREMENOGA UZDRŽAVANJA I ISPLATA PRIVREMENOGA UZDRŽAVANJA

Pokretanje postupka

Članak 10.

(1) Postupak radi ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje pokreće se na zahtjev stranke ili po službenoj dužnosti.

(2) Centar je dužan po službenoj dužnosti pokrenuti postupak iz stavka 1. ovoga članka kada roditelj s kojim dijete stanuje odbije pokrenuti postupak radi ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje ili kada o djetetu skrbi druga osoba sukladno propisu kojim se uređuju obiteljski odnosi.

(3) Postupak iz stavka 1. i 2. ovoga članka provodi centar nadležan za dijete prema propisu kojim se uređuje djelatnost socijalne skrbi.

Načelo žurnosti

Članak 11.

(1) Postupak radi ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje je žuran.

(2) Centar je dužan donijeti rješenje u roku od trideset dana od dana podnošenja urednog zahtjeva ili pokretanja postupka po službenoj dužnosti.

Stranke u postupku

Članak 12.

Stranke u postupku radi ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje su dijete, roditelj s kojim dijete stanuje ili druga osoba koja skrbi o djetetu te obveznik uzdržavanja.

Zastupanje djeteta u postupku

Članak 13.

(1) Dijete u postupku radi ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje zastupa roditelj s kojim dijete stanuje ili druga osoba koja skrbi o djetetu.

(2) Ako je to potrebno radi zaštite dobrobiti djeteta, dijete u postupku radi ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje zastupa poseban skrbnik u slučaju kad je centar po službenoj dužnosti pokrenuo postupak radi određivanja privremenoga uzdržavanja.

(3) U slučaju iz stavka 2. ovoga članka roditelj ili druga osoba koja skrbi o djetetu nisu ovlašteni uz posebnoga skrbnika poduzimati radnje u postupku u ime djeteta. Kad poseban skrbnik podnese zahtjev odnosno poduzme prvu radnju u postupku u ime djeteta, prestaju ovlaštenja roditelja ili druge osobe koja skrbi o djetetu za zastupanje djeteta u postupku radi određivanja privremenoga uzdržavanja.

Dokazi

Članak 14.

(1) Ako roditelj s kojim dijete stanuje ili druga osoba koja skrbi o djetetu ne može dokazati javnim ili javnobilježničkim ispravama činjenice u odnosu na nemogućnost uzdržavanja od strane bake i djeda iz članka 7. stavka 1. ovoga Zakona, dovoljno je da se one učine vjerojatnim na temelju istinitih izjava roditelja s kojim dijete stanuje ili druge osobe koja skrbi o djetetu.

(2) Stranke u postupku radi ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje dužne su dati istinite izjave i točne podatke.

(3) Za istinitost izjava i točnost danih podataka stranke u postupku odgovaraju materijalno i kazнено.

Saslušanje obveznika uzdržavanja

Članak 15.

Obveznik uzdržavanja će se saslušati u postupku osim ako to ne bi odugovlačilo postupak.

Odlučivanje o zahtjevu

Članak 16.

Centar će odbiti zahtjev za privremeno uzdržavanje u cijelosti, odnosno obustaviti postupak radi ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje, koji je pokrenuo po službenoj dužnosti ako utvrdi:

1. da nisu ispunjene pretpostavke iz članka 7. stavka 1. do 4. te stavak 7. ovoga Zakona;
2. da postoji koja od činjenica iz članka 7. stavka 5. ovoga Zakona.

Troškovi postupka

Članak 17.

Sredstva za redovite troškove postupka koje snosi centar osiguravaju se u državnom proračunu.

Rješenje

Članak 18.

(1) Izreka rješenja o privremenom uzdržavanju obvezno sadrži i:

1. ime i prezime, adresu te osobni identifikacijski broj/OIB obveznika uzdržavanja;
2. mjesečni iznos privremenoga uzdržavanja koji će se automatski usklađivati sukladno članku 22. ovoga Zakona;
3. trajanje prava na privremeno uzdržavanje;
4. račun djeteta ili roditelja s kojim dijete stanuje ili druge osoba koja skrbi o djetetu na koji će se isplaćivati privremeno uzdržavanje;
5. obvezu roditelja s kojim dijete stanuje ili druge osobe koja skrbi o djetetu te obveznik uzdržavanja da odmah, a najkasnije u roku od osam dana prijave centru svaku promjenu koja utječe na ostvarivanje prava na privremeno uzdržavanje.

(2) Centar će u obrazloženju rješenja iz stavka 1. ovoga članka upozoriti roditelje na sadržaj odredaba članka 34., članka 36. i članka 37. ovoga Zakona.

(3) U rješenju iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje se da Republika Hrvatska isplatom iznosa privremenoga uzdržavanja stupa u pravni položaj djeteta i da na nju prelaze tražbine uzdržavanja u visini isplaćenoga iznosa sa svim sporednim pravima sukladno članku 25. ovoga Zakona.

Dostava rješenja

Članak 19.

Rješenje o privremenom uzdržavanju dostavlja se roditelju s kojim dijete stanuje ili drugoj osobi koja skrbi o djetetu odnosno posebnom skrbniku, ako ga dijete ima te obvezniku uzdržavanja.

Pravni lijekovi

Članak 20.

(1) O žalbi protiv rješenja o privremenom uzdržavanju odlučuje ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi.

(2) Žalbom protiv rješenja o privremenom uzdržavanju ne može se pobijati osnova i visina zakonskog uzdržavanja djeteta utvrđenog ovršnom ispravom.

(3) Žalba ne odgađa izvršenje rješenja o privremenom uzdržavanju.

(4) Protiv drugostupanjskog rješenja o privremenom uzdržavanju može se pokrenuti upravni spor.

Isplata privremenoga uzdržavanja

Članak 21.

(1) Privremeno uzdržavanje isplaćuje se u mjesečnim iznosima za prethodni mjesec.

(2) Privremeno uzdržavanje isplaćuje se djetetu putem banke na njegov račun ili račun roditelja s kojim dijete stanuje ili druge osobe koja skrbi o djetetu.

Automatsko usklađivanje iznosa privremenoga uzdržavanja

Članak 22.

(1) Ako se tijekom ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje promijeni iznos zakonskoga minimuma uzdržavanja, centar je dužan po službenoj dužnosti uskladiti iznos privremenoga uzdržavanja.

(2) Odredba stavka 1. ovoga članka ne primjenjuje se u slučaju kada je iznos uzdržavanja određen ovršnom ispravom manji od iznosa privremenoga uzdržavanja.

Promijenjene okolnosti

Članka 23.

Roditelj s kojim dijete stanuje ili druga osoba koja skrbi o djetetu te obveznik uzdržavanja dužni su centru odmah, a najkasnije u roku od osam dana prijaviti svaku promjenu koja utječe na ostvarivanje prava na privremeno uzdržavanje.

Prestanak prava na privremeno uzdržavanje

Članak 24.

(1) Centar po službenoj dužnosti donosi rješenje o prestanku prava na privremeno uzdržavanje, kada se izmijene okolnosti iz članka 7. ovoga Zakona zbog kojih djetetu prestaje pravo na privremeno uzdržavanje.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka pravo na privremeno uzdržavanje prestaje posljednjeg dana u mjesecu u kojem je došlo do promjene.

(3) Rješenje iz stavka 1. ovoga članka dostavlja se roditelju s kojim dijete stanuje ili drugoj osobi koja skrbi o djetetu, posebnom skrbniku te obvezniku uzdržavanja.

IV. VRAĆANJE ISPLAĆENOGA IZNOSA PRIVREMENOGA UZDRŽAVANJA

Subrogacija

Članak 25.

Samom isplatom iznosa privremenoga uzdržavanja, Republika Hrvatska stupa u pravni položaj djeteta i na nju prelaze tražbine uzdržavanja u visini isplaćenoga iznosa sa svim sporednim pravima.

Zastupanje

Članak 26.

U postupku radi ostvarenja tražbine iz članka 25. ovoga Zakona Republiku Hrvatsku zastupa nadležno državno odvjetništvo.

Rješenje

Članak 27.

- (1) Centar će po službenoj dužnosti donijeti rješenje kojim će obvezniku uzdržavanja naložiti da u roku od osam dana plati Republici Hrvatskoj isplaćeni iznos privremenoga uzdržavanja za svako jednogodišnje ili kraće razdoblje isplate ako je privremeno uzdržavanje trajalo kraće od jedne godine sa pripadajućom zateznom kamatom.
- (2) Izreka rješenja iz stavka 1. ovoga članka mora sadržavati osobni identifikacijski broj/OIB obveznika uzdržavanja.
- (3) Rješenje iz stavka 1. ovoga članka dostavlja se obvezniku uzdržavanja.
- (4) O žalbi protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka odlučuje ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi.
- (5) Žalba protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka ne odgađa izvršenje.
- (6) Protiv drugostupanjskog rješenja može se pokrenuti upravni spor.

Dostava rješenja

Članak 28.

- (1) Ako obveznik uzdržavanja ne ispuní obvezu prema rješenju iz članka 27. ovoga Zakona, centar će dostaviti rješenje s potvrdom o izvršnosti nadležnom državnom odvjetništvu radi pokretanja izvršenja.
- (2) Po isteku roka od deset godina od dana kad je rješenje iz članka 27. ovoga Zakona postalo izvršno, rješenje se ne može izvršiti.

Prednosni red

Članak 29.

- (1) Izvršenje radi ostvarenja tražbine iz članka 27. ovoga Zakona ima isti prednosni red kao i tražbina uzdržavanja djeteta u skladu s propisom kojim se uređuju obiteljski odnosi.
- (2) Ako se izvršenje radi ostvarenja tražbine iz članka 27. ovoga Zakona provodi na plaći ili drugom stalnom novčanom primanju, na izuzimanje od izvršenja iznosa plaće ili drugog stalnog novčanog primanja primjenjuju se pravila o izuzimanju od ovrhe radi prisilne naplate novčanih iznosa za uzdržavanje djeteta, u skladu s propisom kojim se uređuje ovrha na novčanoj tražbini ovršenika.

Smrt obveznika uzdržavanja

Članak 30.

U slučaju smrti obveznika uzdržavanja za ispunjenje tražbine iz članka 27. ovoga Zakona odgovaraju njegovi nasljednici do visine vrijednosti naslijeđene imovine.

V. FINANCIRANJE PRIVREMENOGA UZDRŽAVANJA

Članak 31.

Sredstva za financiranje privremenoga uzdržavanja osiguravaju se u državnom proračunu.

VI. NADZOR

Nadzor

Članak 32.

Nadzor nad zakonitošću rada centra u poslovima provedbe privremenoga uzdržavanja obavlja ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi u skladu s posebnim propisom.

Evidencija

Članak 33.

(1) Centar vodi očevidnik svih rješenja o privremenom uzdržavanju djece.

(2) Ministar nadležan za poslove socijalne skrbi pravilnikom će propisati sadržaj i način vođenja očevidnika rješenja o privremenom uzdržavanju djece.

VII. NAKNADA ŠTETE

Odgovornost štetu

Članak 34.

(1) Roditelj s kojim dijete stanuje ili druga osoba koja skrbi o djetetu dužni su Republici Hrvatskoj nadoknaditi štetu koja nastane zbog nepripadne i nepravilne isplate privremenoga uzdržavanja:

1. ako se ostvari privremeno uzdržavanje na temelju neistinitih i netočnih podataka za koje su znali ili morali znati da su neistiniti i netočni,
2. ako u određenom roku ne prijave promjene koje uzrokuju gubitak prava na privremeno uzdržavanje, a znali su ili morali znati za te promjene,
3. ako je djetetu isplaćeno privremeno uzdržavanje na koje nije imao pravo prema rješenju ili je privremeno uzdržavanje isplaćeno u većem iznosu od iznosa određenog u rješenju kojim je utvrđeno pravo i iznos privremenoga uzdržavanja.

(2) Obveza naknade štete iz stavka 1. točke 2. ovoga članka odnosi se i na obveznika uzdržavanja.

Tražbina

Članak 35.

(1) Tražbina s naslova naknade štete iz članka 34. ovoga Zakona odnosi se na dospjele tražbine privremenoga uzdržavanja.

(2) Pri utvrđivanju prava na naknadu štete primjenjuje se propis kojim se uređuju obvezni odnosi, ako ovim Zakonom nije drugačije propisano.

Tužba**Članak 36.**

(1) Kada se utvrdi da je nastala šteta, centar poziva osobu odgovornu za štetu iz članka 34. ovoga Zakona da u određenom roku nadoknadi nastalu štetu.

(2) Ako šteta ne bude nadoknađena u određenom roku, Republika Hrvatska podnosi tužbu radi naknade štete putem nadležnog državnog odvjetništva na temelju dokumentacije koju dostavlja centar.

(3) Prije podnošenja tužbe iz stavka 2. ovoga članka neće se primjenjivati odredbe o podnošenju zahtjeva za mirno rješavanje spora sukladno propisu kojim se uređuje parnični postupak.

VIII. PREKRŠAJNE ODREDBE**Članak 37.**

Roditelj s kojim dijete stanuje ili druga osoba koja skrbi o djetetu te obveznik uzdržavanja kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 5.000,00 kuna ako ne prijave u propisanom roku svaku promjenu koja utječe na ostvarivanje prava na privremeno uzdržavanje (članak 23).

IX. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**Članak 38.**

(1) Upravni postupci radi ostvarivanja privremenoga uzdržavanja pokrenuti prije dana stupanja na snagu ovoga Zakona, dovršit će se sukladno odredbama zakona koji je bio na snazi kada je postupak započeo.

(2) Sudski postupci radi vraćanja isplaćenih iznosa privremenoga uzdržavanja pokrenuti prije dana stupanja na snagu ovoga Zakona, dovršit će se sukladno odredbama zakona koji je bio na snazi kada je postupak započeo.

(3) Ako su do dana stupanja na snagu ovoga Zakona dovršeni upravni postupci kojima je priznato pravo na privremeno uzdržavanje, ali nisu pokrenuti sudski postupci protiv obveznika uzdržavanja radi povrata isplaćenih iznosa privremenoga uzdržavanja, povrat isplaćenih iznosa rješavat će se primjenom članka 27. ovoga Zakona.

Članak 39.

Centar će po službenoj dužnosti preispitati rješenja o privremenom uzdržavanju donesena prema prijašnjim zakonima u postupku radi ponovnog utvrđivanja ispunjavanja uvjeta sukladno ovom Zakonu u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 40.

Nagodba o uzdržavanju sklopljena u centru prema prijašnjim propisima izjednačena je sa sudskom nagodbom u svrhu ostvarenja prava na privremeno uzdržavanje sukladno članku 2. stavku 1. točki 6. ovoga Zakona.

Članak 41.

Ministar nadležan za poslove socijalne skrbi donijet će propis iz članka 33. stavka 2. ovoga Zakona u roku od tri mjeseca o dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 42.

Ovaj Zakon objavit će se u Narodnim novinama, a stupa na snagu 1. srpnja 2014. godine.

OBRAZLOŽENJE

Obiteljski zakon Republike Hrvatske iz 2003. (Narodne novine, br. 116/03, 17/04, 136/04, 107/07, 57/11, 61/11, 25/13; u daljnjem tekstu: ObZ 2003.) uređuje privremeno uzdržavanje u odredbama dvaju članaka (članak 244. stavak 3. – 6., članak 352.). Prijedlogom novoga Obiteljskoga zakona iz 2013. (u daljnjem tekstu: Prijedlog ObZ 2013.) nisu obuhvaćene odredbe o privremenom uzdržavanju, već je propisano da će se ono urediti posebnim propisom. Stoga je potrebno donijeti poseban propis koji će urediti to područje.

U tekstu obrazloženja se Nacrt prijedloga Zakona o privremenom uzdržavanju označava kraticom: NP ZPU.

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Odredbama prvoga članka NP ZPU-a propisano je područje primjene Zakona. Ovim se Zakonom uređuju korisnici prava na privremeno uzdržavanje, stjecanje prava na privremeno uzdržavanje i visina iznosa privremenoga uzdržavanja, nadležnost, postupak za ostvarivanje prava, isplata i vraćanje privremenoga uzdržavanja, financiranje, evidencija i nadzor te druga pitanja značajna za ostvarivanje privremenoga uzdržavanja.

Članak 2.

Odredbom članka 2. NP ZPU-a propisano je značenje određenih izraza koji se koriste u Zakonu.

Tako je u smislu ovoga Zakona „centar za socijalnu skrb“ javna ustanova osnovana prema propisu kojim se uređuje djelatnost socijalne skrb, koja rješava o pravu na privremeno uzdržavanje u prvom stupnju te vraćanju isplaćenog iznosa privremenoga uzdržavanja (u daljnjem tekstu: centar).

„Dijete“ je osoba do navršениh 18. godina života, koju je roditelj dužan uzdržavati na temelju ovršne isprave.

„Druga osoba koja skrbi o djetetu“ je osoba koja skrbi o djetetu u skladu s propisom kojim se uređuju obiteljski odnosi.

„Nadležno državno odvjetništvo“ je samostalno i neovisno pravosudno tijelo koje zastupa Republiku Hrvatsku u skladu s propisom kojim se uređuje ustrojstvo i nadležnost državnih odvjetnika.

„Obveznik uzdržavanja“ je roditelj koji ne stanuje s djetetom te baka i djed po tom roditelju.

„Ovršna isprava“ je ovršna sudska odluka i sudska nagodba te izvršno rješenje doneseno u upravnom postupku.

„Pokretanje ovršnog postupka“ predstavlja podnošenje prijedloga za ovrhu nadležnom sudu ili dostavu zahtjeva za plaćanje prema ovršnoj ispravi Financijskoj agenciji sukladno propisima kojima se uređuju postupci ovrhe ili obraćanje središnjem tijelu nadležnom za postupanje sukladno međunarodnim konvencijama te uredbama Europske unije.

„Poseban skrbnik“ je osoba određena propisom kojim se uređuju obiteljski odnosi.

„Privremeno uzdržavanje“ je novčano primanje koje koristi dijete pod pretpostavkama određenim ovim Zakonom, radi potpore uzdržavanja.

„Roditelj s kojim dijete stanuje“ je roditelj s kojim dijete stanuje na temelju odluke suda ili roditelj s kojim dijete stanuje po drugoj osnovi u skladu s propisom kojim se uređuju obiteljski odnosi.

„Roditelj koji ne stanuje s djetetom“ je roditelj koji ne stanuje s djetetom na temelju odluke suda ili roditelj koji ne stanuje s djetetom po drugoj osnovi u skladu s propisom kojim se uređuju obiteljski odnosi.

„Uzdržavanje“ je novčano primanje koje ostvaruje dijete na temelju ovršne isprave u skladu s propisom kojim se uređuju obiteljski odnosi.

„Zakonski minimum uzdržavanja“ je iznos uzdržavanja određen propisom kojim se uređuju obiteljski odnosi.

„Zastupnik djeteta“ je roditelj s kojim dijete stanuje ili druga osoba koja skrbi o djetetu te poseban skrbnik djeteta.

Odredbom stavka 2. članka 1. NP ZPU-a propisano je da izrazi koji se koriste u ovome Zakonu, a imaju rodno značenje, koriste se neutralno i odnose se jednako na muški i ženski spol.

Članak 3.

Odredbom ovoga članka propisano je da pravo na privremeno uzdržavanje imaju hrvatski državljani koji imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj te stranci i osobe bez državljanstva sa stalnim boravkom u Republici Hrvatskoj.

Članak 4.

Odredbom članka 4. NP ZPU-a određena je neprenosivost prava na privremeno uzdržavanje.

Članak 5.

Odredbom članka 5. NP ZPU-a propisano je izuzimanje privremenoga uzdržavanja od ovrhe i osiguranja.

Članak 6.

Odredbom ovoga članka propisano je da su postupci radi ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje i postupci utvrđivanja obveze vraćanja privremenog uzdržavanja su upravni postupci.

Članak 7.

Predmetnim člankom propisane su pretpostavke za stjecanje prava na privremeno uzdržavanje, koje moraju biti kumulativno ispunjene. Pravo na privremeno uzdržavanje ima dijete ako roditelj koji ne stanuje s djetetom ne ispunjava svoju obvezu uzdržavanja, u cijelosti ili djelomice, na temelju ovršne isprave i ako se učini vjerojatnim da baka i djed po roditelju, koji ne stanuje s djetetom i ne ispunjava svoju obvezu uzdržavanja na temelju ovršne isprave, nisu u mogućnosti zadovoljiti njegove minimalne potrebe za uzdržavanje u visini koja je NP ZPU-om određena kao iznos privremenoga uzdržavanja.

Ako su baka i djed po roditelju, koji ne stanuje s djetetom i ne ispunjava svoju obvezu uzdržavanja na temelju ovršne isprave, u mogućnosti zadovoljiti djetetove minimalne potrebe za uzdržavanje u visini koja je NP ZPU-om određena kao iznos privremenoga uzdržavanja, centar će odbiti zahtjev za određivanje privremenoga uzdržavanja odnosno neće odrediti privremeno uzdržavanje, te će uputiti roditelja s kojim dijete stanuje da u ime i za račun djeteta pokrene postupak radi određivanja uzdržavanja protiv bake i djeda prema Obiteljskom zakonu.

Uređen je i slučaj kad su prema ovršnoj ispravi obveznici uzdržavanja baka i djed, a oni ne ispunjavaju odnosno neuredno ispunjavaju svoju obvezu uzdržavanja. Ako je baka odnosno djed obveznik uzdržavanja prema ovršnoj ispravi, dijete ima pravo na privremeno uzdržavanje u slučaju da baka odnosno djed ne ispunjavaju svoju obvezu uzdržavanja, u cijelosti ili djelomice, na temelju ovršne isprave.

Predmetnim člankom propisano je što se smatra djelomičnim neispunjavanjem obveze uzdržavanja u smislu pretpostavke za određivanje privremenoga uzdržavanja.

Određeno je vremensko razdoblje u kojem obveznik uzdržavanja ne ispunjava svoju obvezu uzdržavanja, u cijelosti ili djelomice, kao pretpostavka za određivanje privremenoga uzdržavanja. Dijete ima pravo na privremeno uzdržavanje ako obveznik uzdržavanja ne ispunjava svoju obvezu uzdržavanja dulje od tri mjeseca neprekidno od dana pokretanja ovršnoga postupka radi ostvarivanja uzdržavanja. Ta se pretpostavka, međutim, ne primjenjuje u slučaju ponovnog određivanja prava na uzdržavanje. Ako je dijete ostvarivalo pravo na privremeno uzdržavanje u ukupnom trajanju kraćem od tri godine u slučaju ponovnog utvrđivanja prava na privremeno uzdržavanje ne primjenjuje se odredba prema kojoj ima pravo na privremeno uzdržavanje ako obveznik uzdržavanja ne ispunjava svoju obvezu uzdržavanja dulje od tri mjeseca neprekidno od dana pokretanja ovršnoga postupka radi ostvarivanja uzdržavanja. U tom slučaju, dijete ima pravo na ponovno ostvarivanje prava na privremeno uzdržavanje ako obveznik uzdržavanja po dospjelosti ne ispuni obvezu uzdržavanja u iznosu većem od iznosa koji je ovim Zakonom određen kao iznos privremenoga uzdržavanja.

Određeni su slučajevi kad dijete neće imati pravo na privremeno uzdržavanje unatoč postojanju *supra* navedenih pretpostavaka iz stavka 1. do stavka 4. ovoga članka.

Članak 8.

Odredbom članka 8. NP ZPU-a određeno je trajanje prava na privremeno uzdržavanje.

Pravo na privremeno uzdržavanje priznaje se s danom podnošenja zahtjeva, odnosno od dana pokretanja postupka po službenoj dužnosti.

Pravo na privremeno uzdržavanje traje sve dok obveznik uzdržavanja ne počne udovoljavati svojoj obvezi uzdržavanja najmanje u iznosu koji je ovim Zakonom određen kao iznos privremenoga uzdržavanja. Pritom dijete ima pravo na privremeno uzdržavanje u ukupnom trajanju najdulje do tri godine.

Članak 9.

Odredbom članka 9. NP ZPU-a propisan je iznos privremenoga uzdržavanja. Privremeno uzdržavanje određuje se u iznosu 50% zakonskoga minimuma uzdržavanja, a koji je određeni propisom kojim se uređuju obiteljski odnosi (Obiteljski zakon). Pritom se privremeno uzdržavanje ne može odrediti u iznosu većem od iznosa uzdržavanja određenoga ovršnom ispravom.

Ovom odredbom uzeta je u obzir i okolnost da obveznik uzdržavanja plaća određeni iznos na ime uzdržavanja koji je manji od iznosa privremenoga uzdržavanja određenog ovim Zakonom. Ako centar utvrdi da obveznik uzdržavanja plaća uzdržavanje u iznosu manjem od iznosa privremenoga uzdržavanja, privremeno uzdržavanje odredit će se u razlici, odnosno umanjeno za iznos koji obveznik uzdržavanja (već) plaća.

Članak 10.

Odredbama članka 10. NP ZU-a određeno je pokretanje postupka radi određivanja privremenoga uzdržavanja. Razlikuje se između pokretanja postupka na zahtjev stranke (dispozicijski postupak) te pokretanja postupka po službenoj dužnosti (oficijelni postupak). Odredbom stavka 3. ovoga članka NP ZPU-a propisana je i mjesna nadležnost centra za postupke radi određivanja privremenoga uzdržavanja. Mjesno je nadležan centar koji je nadležan za dijete prema propisu kojim se uređuje djelatnost socijalne skrbi (Zakon o socijalnoj skrbi).

Članak 11.

Određena je žurnost postupaka radi određivanja privremenoga uzdržavanja. U skladu s time, centar je dužan donijeti rješenje u roku od trideset dana od dana podnošenja urednog zahtjeva ili pokretanja postupka po službenoj dužnosti.

Članak 12.

Odredbom članka 12. NP ZPU-a propisane su stranke postupka radi određivanja privremenoga uzdržavanja. Stranke su postupka dijete, roditelj s kojim dijete stanuje ili druga osoba koja skrbi o djetetu te obveznik uzdržavanja.

Članak 13.

Odredbama članka 13. NP ZPU-a određeno je zastupanje djeteta u postupku radi određivanja privremenoga uzdržavanja. Dijete u postupku radi određivanja privremenoga uzdržavanja zastupa roditelj s kojim dijete stanuje ili druga osoba koja skrbi o djetetu.

Ako je to potrebno radi zaštite dobrobiti djeteta, dijete u postupku radi određivanja privremenoga uzdržavanja zastupa poseban skrbnik u slučaju kad je centar po službenoj dužnosti pokrenu postupak radi određivanja privremenoga uzdržavanja. Tko može biti poseban skrbnik, njegovo imenovanje i ovlasti propisane su propisom kojim se uređuju obiteljski odnosi (Obiteljski zakon).

Ako dijete zastupa poseban skrbnik, roditelj ili druga osoba koja skrbi o djetetu nisu ovlašteni uz posebnoga skrbnika poduzimati radnje u postupku u ime djeteta. Kad poseban skrbnik podnese zahtjev odnosno poduzme prvu radnju u postupku u ime i za račun djeteta, prestaju ovlaštenja roditelja ili druge osobe koja skrbi o djetetu za zastupanje djeteta u postupku radi određivanja privremenoga uzdržavanja.

Članak 14.

U kontekstu zaštite dobrobiti djeteta te uvažavajući okolnost da je položaj roditelja ili druge osobe koja skrbi o djetetu i onako otežan u slučaju kad obveznik uzdržavanja na plaća uzdržavanje odnosno ne ispunjava svoju obvezu prema ovršnoj ispravi, odredbama članka 14. NP ZPU-a propisano je odustajanje od dokazivanja na razini sigurnosti, prihvaćanjem dokazivanja na razini vjerojatnosti.

Ako roditelj s kojim dijete stanuje ili druga osoba koja skrbi o djetetu ne može dokazati javnim ili javnobilježničkim ispravama činjenice u odnosu na nemogućnost uzdržavanja od strane bake i djeda (članak 7. stavak 1.), dovoljno je da se one učine vjerojatnim na temelju istinitih izjava roditelja s kojim dijete stanuje ili druge osobe koja skrbi o djetetu. Pritom stranke u postupku odgovaraju materijalno i kazнено za istinitost izjava i točnost danih podataka.

Članak 15.

Propisano je saslušanje obveznika uzdržavanja u postupku pod određenim pretpostavkama. Obveznik uzdržavanja saslušat će se u postupku osim ako to ne bi odugovlačilo postupak.

Članak 16.

Odredbama članka 16. NP ZPU-a propisani su slučajevi kada će centar odbiti zahtjev za određivanje privremenoga uzdržavanja, odnosno obustaviti postupak radi određivanja privremenoga uzdržavanja koji je pokrenut po službenoj dužnosti.

Članak 17.

Odredbom članka 17. NP ZPU-a propisano je snošenje troškova postupka radi određivanja privremenoga uzdržavanja.

Članak 18.

Odredbama članka 18. propisan je sadržaj izreke i obrazloženja rješenja o privremenom uzdržavanju. Predmetnom odredbom omogućit će se ujednačenost u postupanju centra za socijalnu skrb, ali i stvoriti pretpostavke za olakšavanje daljnjeg postupanja centra.

Članak 19.

Propisana je dostava rješenja o privremenom uzdržavanju roditelju s kojim dijete stanuje ili drugoj osobi koja skrbi o djetetu, odnosno posebnom skrbniku, ako ga dijete ima, te obvezniku uzdržavanja.

Članak 20.

Ovim člankom uređeno je pravo na žalbu protiv rješenja o privremenom uzdržavanju. O žalbi protiv rješenja o privremenom uzdržavanju odlučuje ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi. Pritom se žalbom protiv rješenja o privremenom uzdržavanju ne može pobijati osnova i visina zakonskoga uzdržavanja djeteta određenog ovršnom ispravom.

Odredbom stavka 3. članka 20. određena je nesuspenzivnost žalbe protiv rješenja o privremenom uzdržavanju.

Protiv drugostupanjskog rješenja o privremenom uzdržavanju može se pokrenuti upravni spor.

Članak 21.

Odredbama članka 21. NP ZPU-a propisano je da se privremeno uzdržavanje isplaćuje u mjesečnim iznosima, i to za prothodni mjesec. Privremeno uzdržavanje isplaćuje se djetetu putem banke na njegov račun ili račun roditelja s kojim dijete stanuje ili druge osobe koja skrbi o djetetu.

Članak 22.

Ovim člankom NP ZPU-a uzeta je u obzir okolnost da se tijekom ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje može promijeniti iznos zakonskoga minimuma uzdržavanja, a koji je zapravo osnovica za određivanje privremenoga uzdržavanja. Zbog potrebe praćenja povećanja

standarda života djeteta, propisano je automatsko usklađivanje iznosa privremenoga uzdržavanja.

Ako se tijekom ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje promijeni iznos zakonskoga minimuma uzdržavanja, centar je dužan po službenoj dužnosti uskladiti iznos privremenoga uzdržavanja.

Članak 23.

Određena je obveza roditelja s kojim dijete stanuje ili druge osoba koja skrbi o djetetu te obveznika uzdržavanja prijavljivanja svake promjene radi koje je došlo do promjene u ostvarivanju prava na privremeno uzdržavanje. Na ovaj način nastoji se osigurati pravodobna informacija centrima u slučaju promijenjenih okolnosti radi pokretanja postupka utvrđivanja ispunjavanja uvjeta za privremeno uzdržavanje.

Članak 24.

Odredbama članka 24. NP ZPU-a uređen je postupak u slučaju prestanka prava na privremeno uzdržavanje.

Kada se izmijene okolnosti iz članka 7. NP ZPU-a zbog kojih djetetu prestaje pravo na privremeno uzdržavanje, o tome se donosi rješenje, a isplata se obustavlja posljednjeg dana u mjesecu u kojem je došlo do promjene. O tomu centar donosi rješenje po službenoj dužnosti. Rješenje kojim se utvrđuje prestanaka prava na privremeno uzdržavanje dostavlja se roditelju s kojim dijete stanuje ili drugoj osobi koja skrbi o djetetu, posebnom skrbniku, ako ga dijete ima, te obvezniku uzdržavanja.

Članak 25.

Odredbom članka 25. NP ZPU-a propisano je da Republika Hrvatska stupa u pravni položaj djeteta te da na nju prelaze tražbine uzdržavanja u visini isplaćenoga iznosa sa svim sporednim pravima. Naime, važećim ObZ-om 2003 nije dovoljno jasno normirano pitanje povrata sredstava privremenog uzdržavanja od obveznika uzdržavanja. Uslijed nedovoljno jasnog određivanja ovlaštenih podnositelja zahtjeva za naknadu učinjenih troškova uzdržavanja (verzijski zahtjev), u praksi se javila dvojba jesu li procesno legitimirani za podnošenje te tužbe Republika Hrvatska zastupana po nadležnom državnom odvjetništvu ili centar za socijalnu skrb ili nadležno državno odvjetništvo.

Članak 26.

Odredbom članka 26. NP ZPU-a određeno je zastupanje Republike Hrvatske putem nadležnoga državnoga odvjetništva u postupku radi ostvarenja tražbine uzdržavanja u visini isplaćenoga iznosa privremenoga uzdržavanja, a koja tražbina je prešla na državu zajedno sa sporednim pravima (članak 25. NP ZPU-a).

Članak 27.

Ovim člankom NP ZPU-a propisano je da će centar će po službenoj dužnosti donijeti rješenje kojim će obvezniku uzdržavanja naložiti da u roku od osam dana plati Republici Hrvatskoj isplaćeni iznos privremenoga uzdržavanja za svako jednogodišnje ili kraće razdoblje isplate ako je privremeno uzdržavanje trajalo kraće od jedne godine sa pripadajućom zateznom

kamatom. To se rješenje dostavlja obvezniku uzdržavanja koji ima pravo na žalbu. Pritom žalba protiv tog rješenja ne odgađa njegovo izvršenje.

Članak 28.

Odredbama ovoga članka uređena je dostava rješenja kojim se obvezniku uzdržavanja nalaže da u roku od osam dana plati Republici Hrvatskoj isplaćene iznose privremenoga uzdržavanja nadležnom državnom odvjetništvu radi pokretanja izvršenja.

Članak 29.

Prema odredbi stavka 1. članka 29. NP ZPU-a, izvršenje radi ostvarenja tražbine uzdržavanja u visini isplaćenoga iznosa privremenoga uzdržavanja, a koja je prešla na Republiku Hrvatsku, ima isti prednosni red kao i tražbina uzdržavanja djeteta u skladu s propisom kojim se uređuju obiteljski odnosi (Obiteljski zakon).

Prema odredbi stavka 2. članka 29. NP ZPU-a, ako se izvršenje radi ostvarenja tražbine uzdržavanja u visini isplaćenoga iznosa privremenoga uzdržavanja, a koja je prešla na Republiku Hrvatsku, provodi na plaći ili drugom stalnom novčanom primanju, na izuzimanje od izvršenja iznosa plaće ili drugog stalnog novčanog primanja primjenjuju se pravila o izuzimanju od ovrhe radi prisilne naplate novčanih iznosa za uzdržavanje djeteta u skladu s propisom kojim se uređuje ovrha na novčanoj tražbini ovršenika (Ovršni zakon).

Članak 30.

Odredba članka 30. NP ZPU-a propisuje da u slučaju smrti obveznika uzdržavanja za ispunjenje tražbine iz članka 27. ovoga Zakona odgovaraju njegovi nasljednici do visine vrijednosti naslijeđene imovine.

Članak 31.

Prema odredbi članka 31. NP ZPU-a, sredstva za financiranje privremenoga uzdržavanja osiguravaju se u državnom proračunu.

Članak 32.

Odredbom članka 32. NP ZPU-a uređen je nadzor nad zakonitošću rada centra u poslovima provedbe privremenoga uzdržavanja.

Nadzor nad zakonitošću rada centra u poslovima provedbe privremenoga uzdržavanja obavlja ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi u skladu s posebnim propisom.

Članak 33.

Odredbama članka 33. NP ZPU-a uređeno je ustrojavanje i vođenje očevidnika svih rješenja o privremenom uzdržavanju djece.

Prema stavku 1. članka 33. NP ZPU-a, centar vodi očevidnik svih rješenja o privremenom uzdržavanju djece. Ministar nadležan za poslove socijalne skrbi propisat će pravilnikom sadržaj i način vođenja očevidnika rješenja o privremenom uzdržavanju djece.

Članak 34.

Odredbama članka 34. NP ZPU-a uređena je odgovornost za štetu roditelja s kojim dijete stanuje ili druge osobe koja skrbi o djetetu, te obveznika uzdržavanja. Roditelj s kojim dijete stanuje ili druge osobe koja skrbi o djetetu dužni su Republici Hrvatskoj nadoknaditi štetu koja nastane zbog nepripadne i nepravilne isplate privremenoga uzdržavanja ako se ostvari privremeno uzdržavanje na temelju neistinitih i netočnih podataka za koje su znali ili morali znati da su neistiniti i netočni, ako u određenom roku ne prijave promjene koje uzrokuju gubitak prava na privremeno uzdržavanje, a znali su ili morali znati za te promjene te ako je djetetu isplaćeno privremeno uzdržavanje na koje nije imao pravo prema rješenju ili je privremeno uzdržavanje isplaćeno u većem iznosu od iznosa određenog u rješenju kojim je utvrđeno pravo i iznos privremenoga uzdržavanja.

Obveza naknade štete u slučaju neprijavlivanja promjene koje uzrokuju gubitak prava na privremeno uzdržavanje odnosi se i na obveznika uzdržavanja.

Članak 35.

Prema odredbama članka 35. NP ZPU-a, tražbina s naslova naknade štete odnosi se samo na dospjele tražbine privremenoga uzdržavanja. Pri utvrđivanju prava na naknadu štete primjenjuje se propis kojim se uređuju obvezni odnosi, ako NP ZPU-a nije što drugačije propisano.

Članak 36.

Prema odredbama članka 36. NP ZPU-a, kada se utvrdi da je nastala šteta, centar poziva osobu odgovornu za štetu iz članka 34. NP ZUP-a da u određenom roku nadoknadi nastalu štetu. Ako šteta ne bude nadoknađena u određenom roku, Republika Hrvatska podnosi tužbu radi naknade štete putem državnog odvjetništva na temelju dokumentacije koju dostavlja centar. Pritom prije pokretanja postupka za naknadu štete ne provodi se postupak mirnog rješavanja spora pred državnim odvjetništvom sukladno propisu kojim se uređuje parnični postupka (Zakon o parničnom postupku).

Članak 37.

Odredbama članka 37. NP ZPU-a uređena je prekršajna odgovornost roditelja s kojim dijete stanuje ili druge osobe koja skrbi o djetetu, te obveznika uzdržavanja. Roditelj s kojim dijete stanuje ili druga osoba koja skrbi o djetetu te obveznik uzdržavanja kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 5.000,00 kuna ako ne prijave u propisanom roku svaku promjenu koja utječe na gubitak prava na privremeno uzdržavanje.

Članak 38.

Propisano je da će se upravni postupci radi ostvarivanja privremenoga uzdržavanja pokrenuti prije dana stupanja na snagu ovoga Zakona, dovršiti primjenom odredaba zakona koji je bio na snazi kada je postupak započeo. Sudski postupci radi vraćanja isplaćenih iznosa privremenoga uzdržavanja pokrenuti prije dana stupanja na snagu ovoga Zakona, dovršit će se prema odredbama zakona koji je bio na snazi kada je postupak započeo. Ako su do dana stupanja na snagu ovoga Zakona dovršeni upravni postupci kojima je priznato pravo na privremeno uzdržavanje, ali nisu pokrenuti sudski postupci protiv obveznika uzdržavanja radi povrata isplaćenih iznosa privremenoga uzdržavanja, povrat isplaćenih iznosa rješavat će se primjenom ovoga Zakona (članka 27.).

Članak 39.

Propisano je da će centar po službenoj dužnosti preispitati rješenja o privremenom uzdržavanju donesena prema prijašnjim zakonima u postupku radi utvrđivanja ispunjavanja uvjeta sukladno ovom Zakonu, u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 40.

Uzimajući u obzir da se Prijedlogom novoga Obiteljskoga zakona napušta mogućnost sklapanja nagodba o uzdržavanju u centru, ovim člankom propisano je da su nagodbe sklopljene u centru prema tada važećim zakonima izjednačene sa sudskom nagodbom u svrhu ostvarenja prava na privremeno uzdržavanje.

Članak 41.

Propisano je da će ministar nadležan za poslove socijalne skrbi donijeti pravilnik kojim će propisati način vođenja očevidnika svih rješenja o privremenom uzdržavanju iz članka 33. stavka 2. NP ZPU-a u roku od tri mjeseca o dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 42.

Propisano je da će se ovaj Zakon objaviti u Narodnim novinama, a stupa na snagu 1. srpnja 2014. godine.